

KÁNTÁS BALÁZS

PERAK MALÁJ
ÁLLAM ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
1878-1941

**Az elektronikus bélyegkatalógus
összeállítója:**

Dr. Kántás Balázs PhD

ISBN 978-615-7008-96-0

**Felelős kiadó:
Dr. Zsávolya Zoltán PhD**

**HUNGARICA ELECTRONICA
BUDAPEST, 2025**

VÁZLAT PERAK MALÁJ ÁLLAM TÖRTÉNELMÉRŐL ÉS FILATÉLIÁJÁRÓL AZ 1800-AS ÉVEK ELEJÉTŐL A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ VÉGÉIG

Perak a mai Malajzia egyik legnagyobb szövetségi állama. Területe 21 035 km², népessége 2,3 millió fő. A 19. század elején Perak a Maláj-félsziget egyik leggazdagabb és legfontosabb állama volt, elsősorban bőséges ónkészleteinek köszönhetően. Az ónkereskedelem nem csupán a gazdasági jólét forrása volt, hanem vonzotta a szomszédos hatalmak és a külföldi érdekcsoportok figyelmét is. A peraki szultán hatalma azonban gyakran formális volt, mivel a helyi nemesek, törzsfőnökök és a kereskedelmi közösségek – különösen a kínai bányászklánok – meghatározó befolyással bírtak az

állam ügyeire. A 19. század elejétől a johore-i, a számi és a holland befolyás is egyre erőteljesebben érződött, de Perak alapvetően megőrizte önállóságát egészen a brit beavatkozásig.

A 19. század közepén Perakban súlyos belső feszültségek bontakoztak ki. Az ónbányák irányításáért folyó rivalizálás a maláj uralkodó elit és az alapvetően üzleti érdekek szerint működő kínai titkos társaságok - a Ghee Hin és a Hai San - közötti erőszakos összecsapásokhoz vezetett. A helyzetet bonyolította, hogy a szultáni trónöröklés kérdése sem volt rendezett, így gyakoriak voltak a dinasztikus válságok és az uralkodócsalád tagjai közötti belharcok. Az 1860-as és 1870-es években ezek a belső konfliktusok polgárháborús helyzetet idézett elő a maláj államban, ez destabilizálta az államot, és megnyitották az utat a brit beavatkozás és gyarmatosító érdekérvényesítés előtt.

A döntő fordulatot az 1874-ben aláírt Pangkor-egyezmény hozta, amelyben a brit hatóságok elismerték Abdullah peraki szultán jogát a trónra, cserébe azért, hogy elfogadta a brit rezidens kinevezését. A britek lényegében gyarmatosították az államot, bár formális önállósága megmaradt. Ezzel megkezdődött Perak tényleges brit protektorátusi korszaka, amely gyorsan modellé vált más maláj államok gyarmati integrációjához. Az első peraki brit rezidens, J. W. Birch, reformjai - a helyi adórendszer és igazgatás átalakítása - heves ellenállást váltottak ki, amely 1875-ben a híres Birch-gyilkossághoz vezetett. A rezidenst maláj lázadók meggyilkolták, a brit megtorlás során pedig több maláj vezetőt kivégeztek vagy száműztek, és ettől kezdve a brit közigazgatás fokozatosan megszilárdította

uralmát, a szultán és a helyi nemesek hatalma pedig még inkább formálissá és ceremoniálissá vált.

Az 1880-as és 1890-es években Perak gazdasága rohamosan fejlődött. Az ónbányászat iparszerű méreteket öltött a térségben, és egyre inkább európai főként brit, illetve kínai vállalkozók kezébe került. A brit gyarmati adminisztráció modern infrastrukturális beruházásokat hajtott végre: kiépítették a vasútvonalakat, kikötőket és új városi kereskedelmi központokat. A mezőgazdaságban a gumiültetvények terjedtek el, amelyekhez tömegesen toboroztak indiai szerződéses munkásokat. A társadalom etnikailag sokszínűvé vált: a maláj falusi lakosság mellett a kínai bányászok és kereskedők, valamint az indiai ültetvényi munkások egyaránt meghatározó szerepet játszottak az állam gazdasági életében.

1896-ban Perak csatlakozott a Szövetséges Maláj Államok (Federated Malay States) nevű brit gyarmati államszövetségéhez Selangor, Negeri Sembilan és Pahang társaságában. A központi igazgatás révén a brit kormányzati struktúra egységesebbé vált, és Perak közigazgatási és gazdasági súlya tovább nőtt. Ipoh városa, Perak székhelye ekkoriban Malajzia egyik legfontosabb kereskedelmi központjává fejlődött. Ugyanakkor a gyarmati gazdaság haszna elsősorban az európai és kínai vállalkozóknál csapódott le, míg a maláj lakosság többsége a falvakban maradt, és csak korlátozottan részesedett a gazdasági fejlődés előnyeiből.

A 20. század elején Perakban is megjelentek a modernizáció társadalmi és kulturális hatásai. Az iszlám reformmozgalmak, az új típusú iskolák, valamint a maláj értelmiségi körök közötti élénk

eszmecserék hozzájárultak a politikai tudatosság növekedéséhez. Az első világháború alatt az ön iránti kereslet értelemszerűen megnőtt, így Perak gazdasága a hadiiparnak köszönhetően még inkább fellendült. Az 1920-as években a gumiültetvények határozták meg a gazdasági szerkezetet, de az 1930-as évek nagy gazdasági világválsága súlyosan érintette az államot: a nyersanyagárak összeomlása tömeges munkanélküliséget és szociális feszültségeket eredményezett.

A második világháború idején, 1941 decemberében Perak gyorsan japán megszállás alá került, hasonlóan a térség más maláj államaihoz. Az 1942 és 1945 közötti japán megszállás drámai változásokat hozott: a brit közigazgatás összeomlott, a japán hatóságok katonai diktatúrát vezettek be a térségben. A lakosság élelmiszerhiánnyal, kényszermunkával és a

megszálló hadsereg brutalitásával szembesült. A kínai közösség különösen súlyosan szenvedett a japán megtorlásoktól, ezért sokan csatlakoztak a kommunista vezetésű Japánellenes Maláj Néphadsereg (Malayan People's Anti-Japanese Army) nevű félkatonai szervezet gerilláihoz, akik Perak belső területein is aktívan harcoltak. A maláj lakosság számára a japán uralom kettős tapasztalatot hozott: egyrészt megszűnt a brit hatóságok közvetlen jelenléte a térségben, másrészt a megszállás kegyetlensége világossá tette, hogy a gyarmati múlt lezárása új politikai megoldásokat igényel.

1945-ben, a japán kapituláció után a brit erők visszatértek Perakba, de mindez már egy olyan politikai közegben történt, ahol a függetlenségi gondolat és a társadalmi változás igénye egyre erősebben fogalmazódott meg. Perak a háború

utáni években kulcsszerepet játszott a maláj önállósodási folyamatban, de ennek alapjai már a 19. század második felének brit beavatkozása, valamint a japán megszállás alatt szerzett tapasztalatok révén szilárdultak meg.

Ami Perak maláj állam posta- és bélyegkiadás-történetét illeti, a 19. század elején Perakban nem létezett szervezett postaszolgálat. A hivatalos levelezés a szultáni udvar és a helyi előljárók között hírnökök vagy kereskedők révén zajlott. A nemzetközi kereskedelmi kapcsolatok – különösen Penanggal, Szingapúrral és a brit-indiai gyarmatokról érkező kereskedőkkel – már igényelték a levélküldés és -fogadás bizonyos formáit, de ekkor még nem volt formális postai rendszer.

1874-ben a Pangkor-egyezmény következtében Perak brit befolyás alá került, és

ezzel megkezdődött a modern postaszolgálat kiépítése. A britek egységes postai rendszert alakítottak ki a Maláj-félszigeten, és Perak is csatlakozott ehhez a hálózathoz.

Perak első postabélyegeit 1878-ban bocsátották ki, de ezek még csak felülnyomott bélyegek voltak. A bélyegek különböző színárnyalatokban jelentek meg, és a Straits Settlements (Szoros-menti települések) brit gyarmatcsoport bélyegeire alapultak, de „PERAK” feliratot kaptak. Az első kiadások még az indiai postahivatalokon keresztül érkeztek.

1896-ban Perak hivatalosan is csatlakozott a Szövetséges Maláj Államok közösségéhez (Federated Malay States, FMS), amely egyesítette az állam postai rendszerét Selangor, Pahang és Negeri Sembilan területeivel. Ennek következményeként a helyi bélyegkiadás egy időre háttérbe szorult. Ezek a bélyegek nagyon sokáig használatban maradtak.

1900-tól kezdődően Perakban is Szövetséges Maláj Államok közös típusbélyegeit használták, többnyira PERAK felirattal, amelyeken a föderáció hivatalos jelképei, például a maláj tigris szerepeltek. Ezek a bélyegek széles körben elterjedtek, és Perak postahivatalai is ezeket használták.

Ugyanakkor bizonyos helyi kiadások is megjelentek, amelyek különböző címletekben és színekben készültek, főként hivatalos és pénzügyi célokra - a brit és brit gyarmati bélyegek esetében a posta- és okmány-/illetékbélyegek nem váltak el szorosan egymástól.

1935-ben a brit hatóságok új sorozatot bocsátottak ki Perak számára, amelyen a helyi szultán, Iszkandar portréja szerepelt.

Az 1935-ös és az ezt követő peraki bélyegsorozatok különösen keresettek lettek a gyűjtők körében.

1942 januárjában a japán haderő elfoglalta Perakot és vele együtt egész Malajziát. A brit postahivatalokat bezárták, és a japán katonai adminisztráció vette át az irányítást a térségben. A japánok a brit bélyegeket saját nyomdai feliratukkal

(túlbélyegzés) látták el japán karakterekkel, amelyeken „Dai Nippon” (Nagy Japán) és „Malaya” felirat szerepelt.

A megszállás ideje alatt Malájföldön a japán postai rendszer működött, de az infrastruktúra romlott, és a postaszolgáltatás akadozott. A bélyegek és a postai küldemények ebből az időszakból ritkák, ezért különösen értékesek a filatelisták számára.

A brit adminisztráció 1945-ben visszatért a térségbe, ám a maláj függetlenség már kialakulóban volt. 1948-ban Perak is csatlakozott a Maláj Államszövetséghez, amely 1957-ben elnyerte függetlenségét. 1948-tól kezdve természetesen Perakban is megjelentek a brit gyarmati típusbélyegek, amelyek ebben az évben többek között VI. György brit király ezüstitakodalmáról emlékeztek meg.

1950-ben még megjelent egy helyi kiadású bélyegsor az aktuális peraki szultán, Juszuf Izzudin Shah portréjával, ezt követően azonban az önálló peraki bélyegkiadás lényegében megszűnt, 1957-

ben pedig Perak is a létrejövő önálló maláj
államszövetség egyik tagállamává vált...

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

Nigel Barley, *White Rajah. A Biography of Sir James Brooke*, London, Brown Book Group, 2002.

Adrian Bethray, *From Pirates to Philately - The Adventures of Collecting Sarawak*.

https://www.google.com/search?q=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&og=Adrian+Bethray%2C+From+Pirates+to+Philately+-+The+Adventures+of+Collecting+Sarawak.&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBBzY2M2owajeoAqCwAqA&sourceid=chrome&ie=UTF-8

Richard Cavendish, *Birth of Sir James Brooke*, History Today. April 2003, Vol. 53, Issue 4.

W.R. Forrester-Wood, *The Stamps and Postal History of Sarawak*, Brighton, The Sarawak Specialists' Society, 1957.

G. E. Hansford-L.A. Noble, *Sarawak and Her Stamp. An Analytical Survey of all Issues from 1869 to 1934*, Isle of Wight, The Times Press, 1935.

Virginia Matheson Hooker, *A Short History of Malaysia: Linking East and West*, London, Allen & Unwin, 2003.

R. H. D. Lockhart, *A Study of the Stamps of Sarawak*, London, Offices of Stamp Collecting journal, 1920.

James Mackay, *Bélyegek és bélyeggyűjtés*, ford. Harsányi Luca-Ignác Krisztián, Budapest, Kossuth Kiadó, 2008.

Fred. J. Melville, *The Postage Stamps of Sarawak with a History of the Post Office from 1869-1906*, London, Nissen, 1907.

Anthony Millner, *The Invention of Politics in Colonial Malaya: Contesting Nationalism and the Expansion of the Public Sphere*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003.

Bertram W.H. Poole, *Sarawak, A Complete History of its Postage Stamps*, London, D. Field, 1906.

Edward W. Proud, *The Postal History of British Borneo*, Proud-Bailey, East Sussex, 1987.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 1 Straits Settlements*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Federated Malay States*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Edward W. Proud, *The Postal History of Malaya Vol. 2 Unfederated Malay States (Johore, Kedah, Kelantan, Perlis and Trengganu)*, Proud-Bailey, East Sussex, 2000.

Cassandra Pybus, *The White Rajahs of Sarawak: Dynastic Intrigue and the Forgotten Canadian Heir*, Vancouver, Douglas & McIntyre, 1996.

Robert Reece, *The Name of Brooke. The End of White Rajah Rule in Sarawak*, Sarawak Literary Society, 1993.

Robert Reece, *Masa Japun. Sarawak under the Japanese, 1941-1945*, Sarawak Literary Society, 1998.

Robert Reece, *The White Rajahs of Sarawak. A Borneo Dynasty*, London, Archipelago Press, 2004.

Mike Thomson, *The Stabbed Governor of Sarawak*.
<https://www.bbc.com/news/magazine-17299633>

Barbara Watson Andaya–Leonard Andaya, *A History of Malaysia*, Honolulu, University of Hawaii Press, 2001.

Neville Watterson, *Sarawak, the De La Rue Story*,
London, Brock Publications, 2000.

James Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/James_Brooke

Charles Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Brooke,_Rajah_of_Sarawak

Anthony Brooke - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
https://en.wikipedia.org/wiki/Anthony_Brooke

Perak - angol nyelvű Wikipédia-szócikk.
<https://en.wikipedia.org/wiki/Perak>

Postage stamps and postal history of Malaysia -
angol nyelvű Wikipédia-szócikk.

https://en.wikipedia.org/wiki/Postage_stamps_and_postal_history_of_Malaysia

Stamp Issuing Entities Of The World.

<https://www.linns.com/insights/stamp-issuing-entities-of-the-world.html>

Stanley Gibbons Commonwealth Stamp Catalogue: Brunei, Malaysia & Singapore, 5th Edition, London, Stanley Gibbons, 2018.

**PERAK MALÁJ
ÁLLAM ÖNÁLLÓ
BÉLYEGKIADÁSAI
KRONOLÓGIAI
SORRENDEN
1878–1941**

1878
Michel MY-PK 1

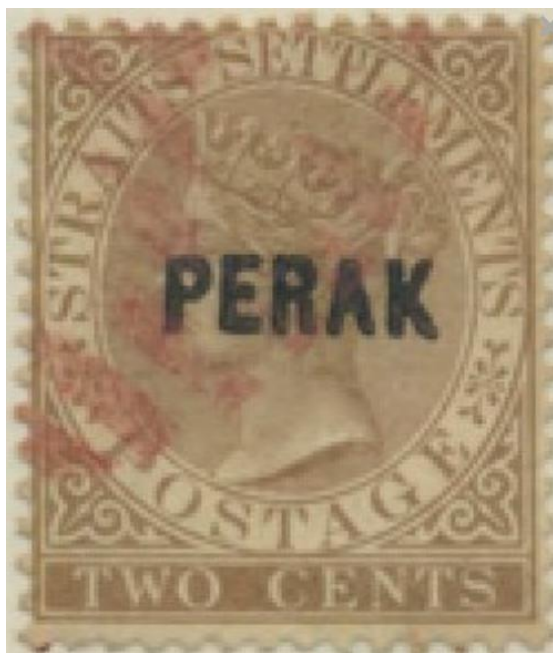
1880

Stanley Gibbons MY-PK 1

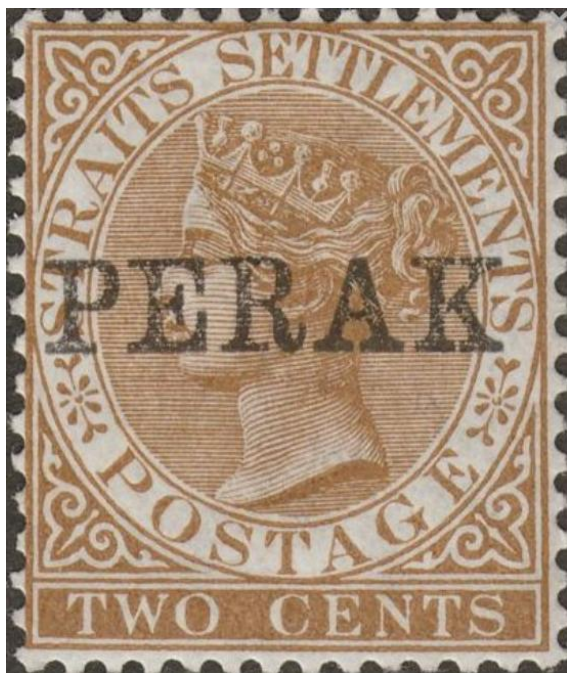

1880

Stanley Gibbons MY-PK 3

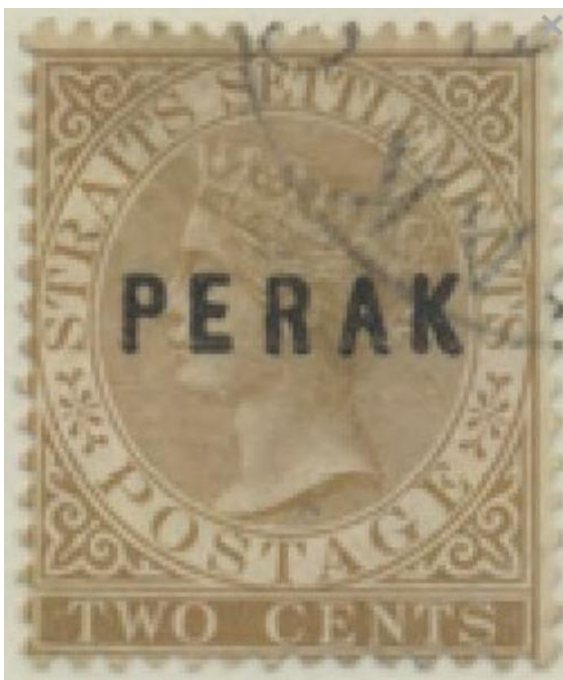

1880
Stanley Gibbons MY-PK 4

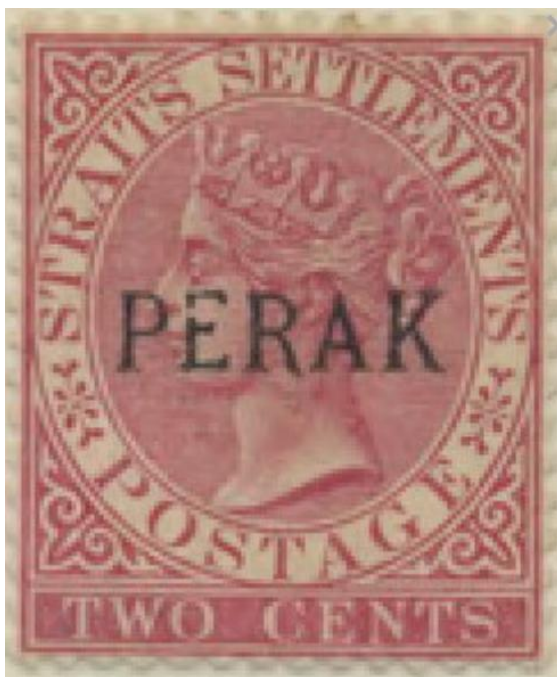
1884

Michel MY-PK 2

1884

Michel MY-PK 3X

1886
Michel MY-PK 4VI

1886
Michel MY-PK 4VII

1886
Michel MY-PK 6

1886
Michel MY-PK 81

1886
Michel MY-PK 91

1887

Michel MY-PK 7a

1887
Michel MY-PK 7b

1887
Michel MY-PK 8II

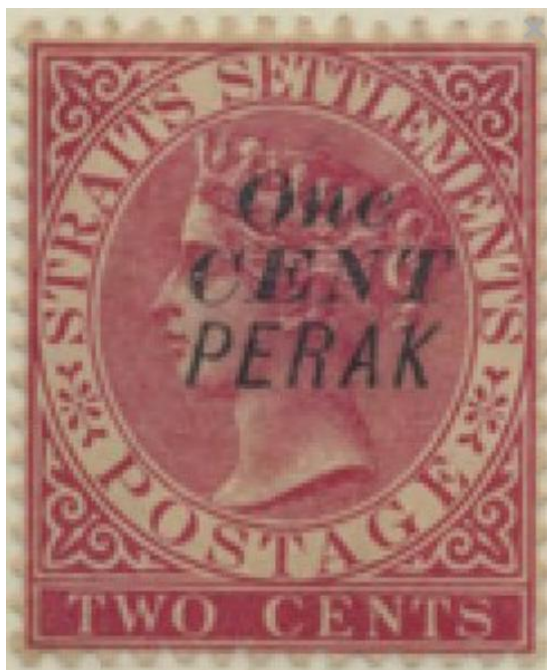
1887

Stanley Gibbons MY-PK 32

1887

Stanley Gibbons MY-PK 33

1889
Michel MY-PK 911

1889
Michel MY-PK 9III

1889

Michel MY-PK 9IV

1889
Michel MY-PK 9V

1889

Michel MY-PK 9VI

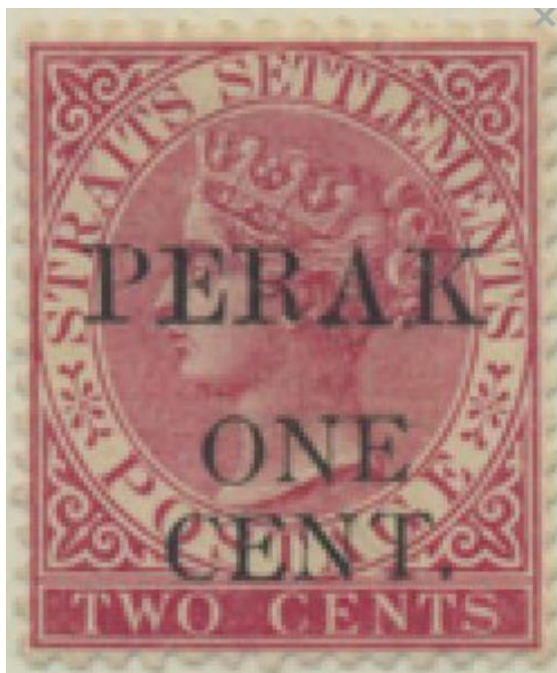
1889
Michel MY-PK 9VII

1889

Michel MY-PK 9VIII

50

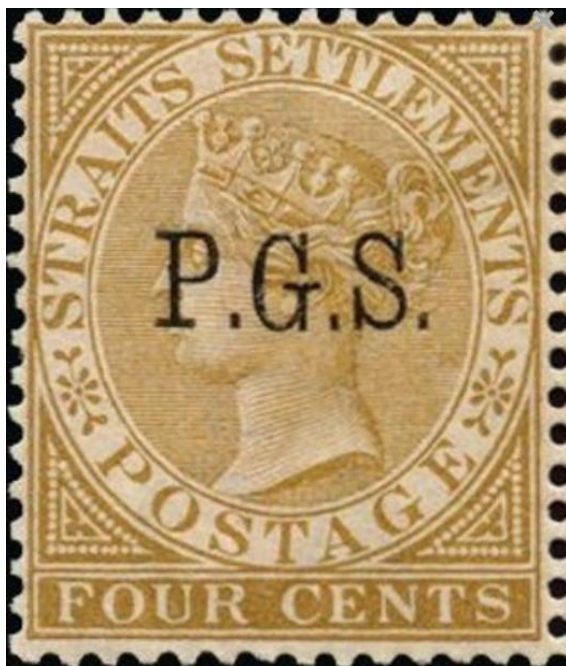

1889
Michel MY-PK 10II

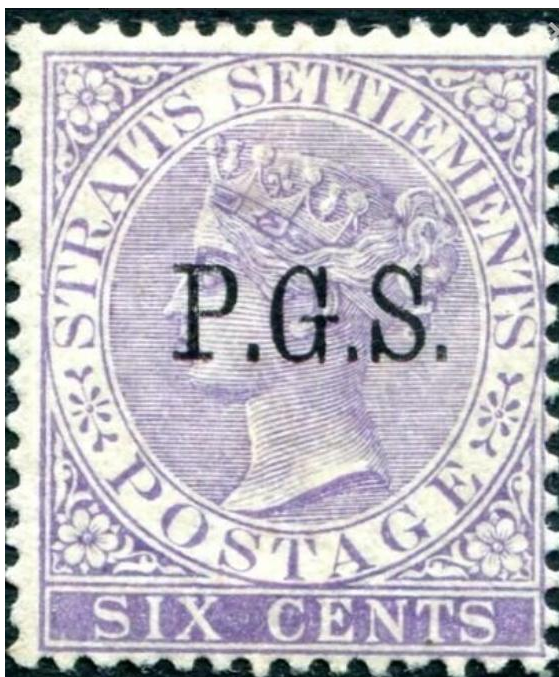
1889

Michel MY-PK D1

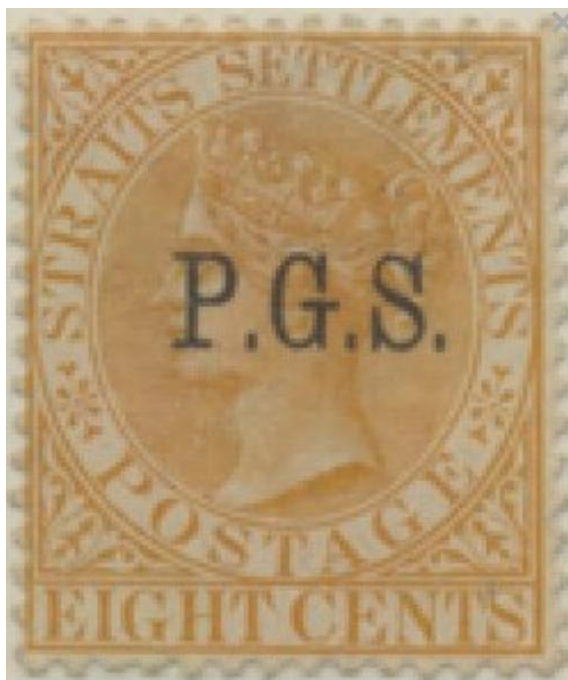
1889

Michel MY-PK D2

1889

Michel MY-PK D3

1889

Michel MY-PK D4

1889
Michel MY-PK D5

1889

Michel MY-PK D6

1889

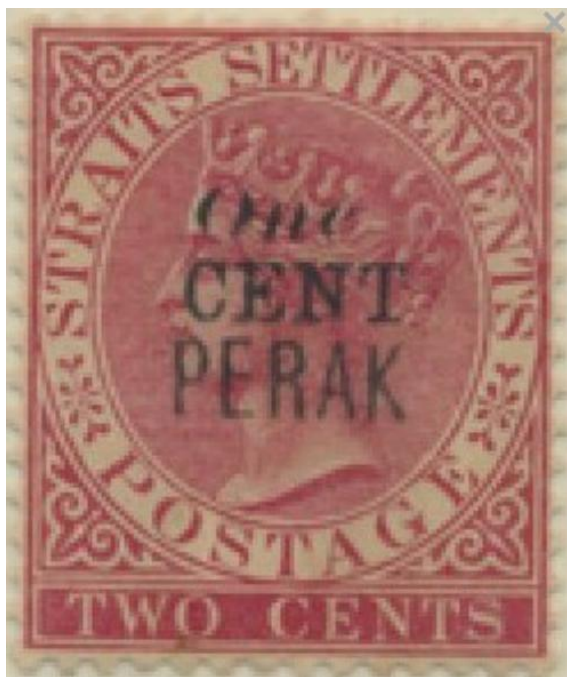
Michel MY-PK D7

1889
Michel MY-PK D8

1889
Michel MY-PK D9

1889
Stanley Gibbons MY-PK 35

1890
Michel MY-PK 4V

1891
Michel MY-PK 4III

1891

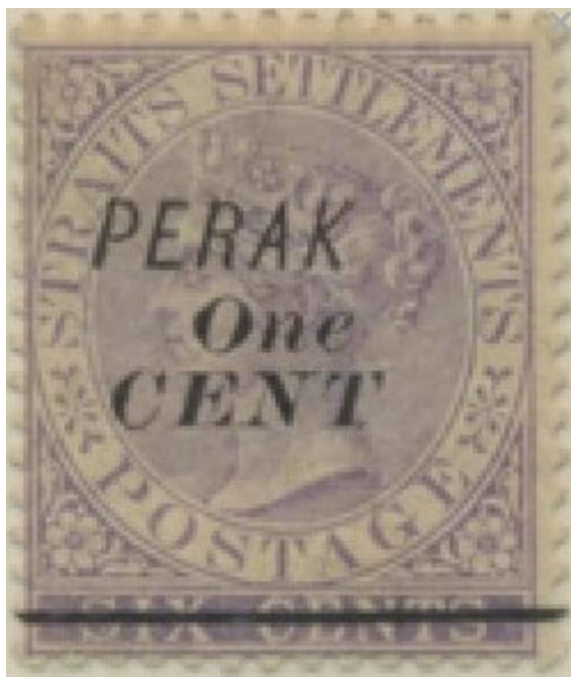
Michel MY-PK 11I

1891
Michel MY-PK 11III

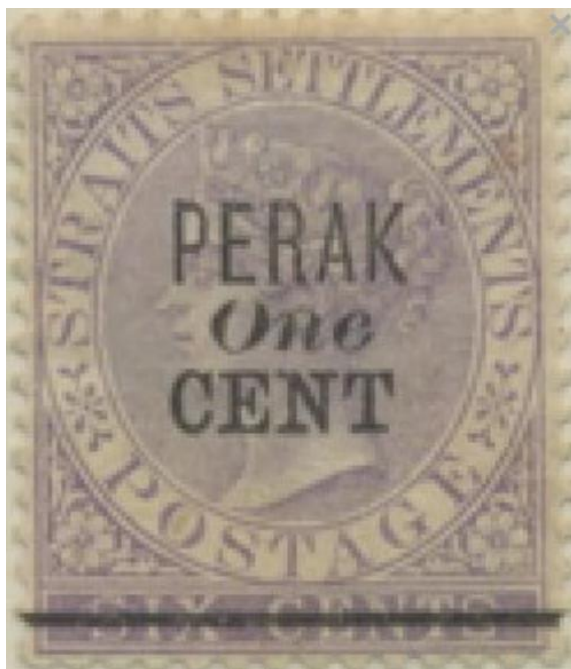
1891
Michel MY-PK 11IV

1891
Michel MY-PK 12I

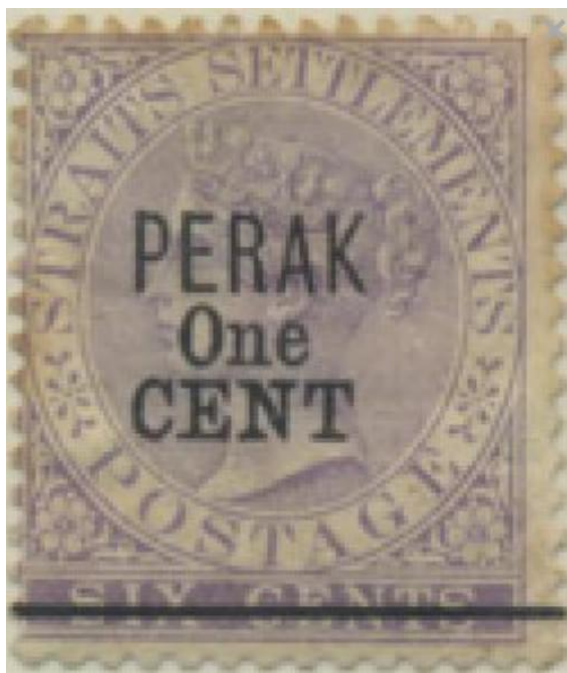

1891
Michel MY-PK 12IV

1891

Michel MY-PK 12VI

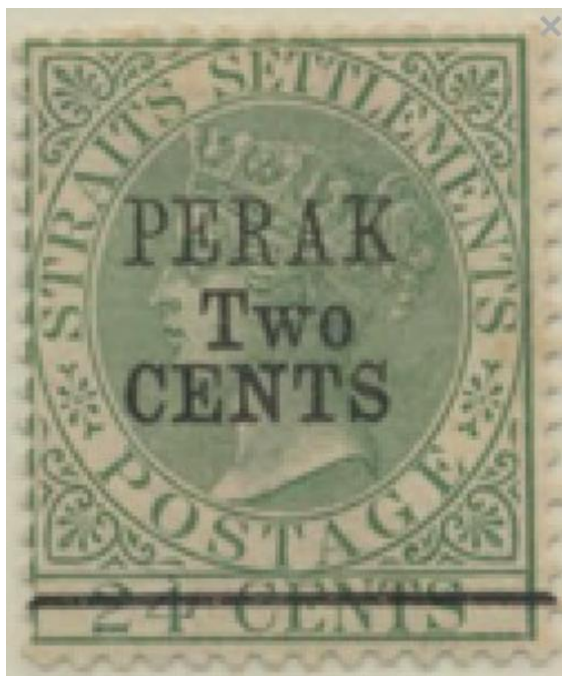
1891
Michel MY-PK 12VII

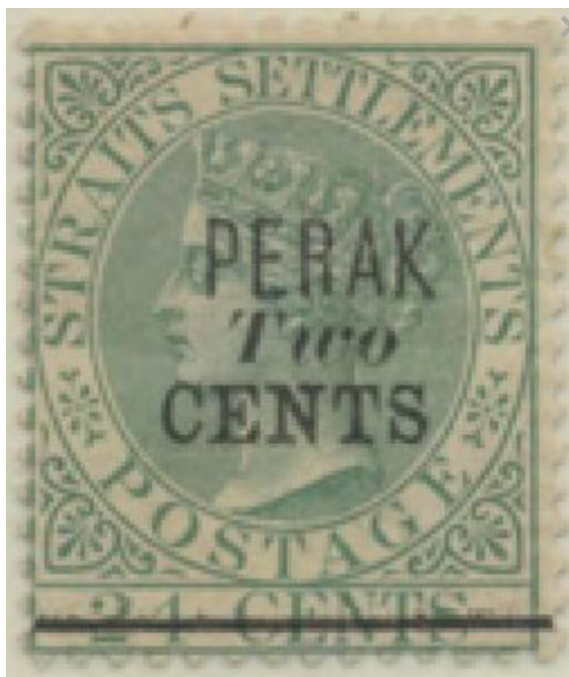
1891
Michel MY-PK 13II

1891
Michel MY-PK 13IV

1891
Michel MY-PK 13V

1891
Michel MY-PK 13VI

1891
Michel MY-PK 13VII

1892
Michel MY-PK 14

1892
Michel MY-PK 15

1892
Michel MY-PK 16

1894
Michel MY-PK D10

1895
Michel MY-PK 16

1895
Michel MY-PK 18

1895
Michel MY-PK 19

1895
Michel MY-PK 20

1895
Michel MY-PK 21

1895
Michel MY-PK 23

1895
Michel MY-PK 24

1895
Michel MY-PK 25

1895
Michel MY-PK 27

1896
Michel MY-PK 29

1896
Michel MY-PK 30

1896
Michel MY-PK 32

1897
Michel MY-PK 26

1897
Michel MY-PK D11

1898
Michel MY-PK 28

1898
Michel MY-PK 31

1899
Michel MY-PK 22

1899
Michel MY-PK 33

1900
Michel MY-PK 34

1900
Michel MY-PK 35

1900
Michel MY-PK 36

100

1900
Michel MY-PK 37

1900
Michel MY-PK 38

1900
Michel MY-PK 39

1900
Michel MY-PK 40

1935
Michel MY-PK 43

1935
Michel MY-PK 44

1935
Michel MY-PK 46

1935
Michel MY-PK 51

1936
Michel MY-PK 45

1938
Michel MY-PK 63

1938
Michel MY-PK 65

1938
Michel MY-PK 66

1938
Michel MY-PK 69

1938
Michel MY-PK 70

1938
Michel MY-PK 71

1939
Michel MY-PK 56

1939
Michel MY-PK 57

1939
Michel MY-PK 60

1939
Michel MY-PK 61

1939
Michel MY-PK 62

1939
Michel MY-PK 68

1940
Michel MY-PK 72

1940
Michel MY-PK 73

1941
Michel MY-PK 58

1941
Michel MY-PK 59

1941
Michel MY-PK 64

1941
Michel MY-PK 67

1941

Michel MY-PK 74

